

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Szeredán 5. Mártzb.. 1788.

A' Felsőges Monárkha el-indulásakor az Udvari Státufoktól a' szokás-szerént el-butuzott, és valamint máskor, ugy mostan-is egész bölts Fejedelmi és édes Atyai gondoskodással indula-el a' maga utjának követésére, és minden határ-széleken lévő hadi-erejének meg-szemlélésére, és — — — — — Mégyen ő Felsőge Triestbe, onnan a' Kordont meg-kerülvén, a' nagy Tábor körrül Futakon lévő szállásába száll-bé; hol már a' F. Királyi hadi-készületektől készen váratik. A' Tábori hadi Kantzellária, és a' Tábori Posta-hivatalra ki-rendel-

T

tetett

tetett személlyek most minden órán indulnak ; úgy hogy a' Monárkhának meg-érkezésével ezeknek-is a' nagy Tábornál jelen kelletik lenniük ; és mind az, valami csak a' Táborhoz tartozik ezen h. 15-dikén mind helyben lészzen. Béts mellett majd minden nap ujj Sergek mennek le-felé, itt újra szedik a' Réklutát, valamint másút. A' Jáfsiban volt F. Ts. és K. Gondvifelő B. *Métzburg* Ur Bétsbe szerentséfen meg-érkezett. (**) A' Magyar-országban Főigazgató Vezérnek 22-dik Fébr. költ jelentése, környül-állásaival edgyütt tartja a' Dunán el-vett Török hajóknak el-vételét, vagy el-merítését: — Hogy tudniillik a' Broder-Regementbéli Májor *Legrad*, Oberster *Csernek* Ur rendeléséből a' Bereskánál lévő 9. Török hajókra ütött, és azokat szerentséfen általhozta. Tüzeltek ugyan a' Törökök rájuk approbb és nagyobb tüzzel, de az említett Májor oíly vítézüül hordozta Katonáit, hogy nem csak azokból el-nem vesztett, sőt a' Törököket a' partról és a' faluból is el-kergette: itt hány esett-le a' Törökökből nem tudatik azon kívül, hogy 4. halva hoztak-el a' miéinkek; közzüllök pedig 6-ton sebet kaptak. Az említett Májor Ur, a' magával lévő 3. Hadnagyoknak *Sardian*, *Igmianovits*, és *Tugefits* Uraknak, sőt az egész feregnek ditséretes maga vifeléfe-ken való meg-nyugovásának különös jeleit adta. Az Illiriai Oláh - Regementből-való Kapitány *Mahovátz*, a' kire bizatott volt *Gradistyének* és *Golubácznak* meg-vétele; Kapitány *Schmiddel* edgyesul-ve 12-dik Fébr. Bovetzet körül vévén, a' benne lévő Törököket fel-adásra kérte, és a' kik magokat a' Sas szárnyai alá önként ajánlották, edgy néhány gabonával terhelt hajókkal edgyütt által hozta. — Kapitány *Robásitza* a' *Semendrián* alól találatott Török

rök hajókat 11. hajós-legényekkel el-fogta; kik keresztyéneknek vallván magokat, el-botsátattak. — Hadnagy *Bránovátzi* a' Semendria mellett lévő hajókra ütven; ámbár keményen ágyuztak rája a' Várból; mégis addig vissza-nem tért, míg rész-szerént el-nem meritette, rész-szerént el-nem hozta a' hajókat. A' Katonái közül edgy el-esett, 3 pedig sebet kapott. — A' Generál Gróf *Vartenslébentől* küldetett Kapitány *Julius*, Krotzkánál 8. befogyott Török-hajókat el rontott, és az azokat őrző Törököket szélllyel verte. Február. 17-dikének éjtszakáján Kapitány *Robásitza*, a' maga seregével Semendriának Kapuját be rontani és vágni próbálta; de ez a' Gróf *Vartenslébentől* különösen meg-dicsértetett Kapitány, Hadnagy *Heindel*, Zászlótartó *Simonovits*, 26 koz-legénnyel edgyütt sebet kaptak; két káplár és 6 köz legény el-esett; mellyre az ostromtól megszünvén vissza jöttek' a' Dunán, edgy néhány száz Semendriából önként ide által szaladó lélekkel edgyütt. — Az Erdélyi Fő-igazgató Vezér *Fábris* Uról Fébr. 20 dikán költ jelentés szerént: a' *Veres-Toronyi*, *Törtsvári Temesi*, *Bozzai*, *Ójtozi*, *Gémesi*, és *Beretzki* Pafsufokra (által járó helyekre) az ott lévő katonaság ki-állott: sőt *Veres-Torony*nál Oláh-országba az *Ólton-is* által menvén *Griblést* nevű faluban lévő Török őrizetre, mely edgy Pulkovnyikból (Hadnagy) és 6 lovas katonákból állott, rá-ütöttek, és azokat még más 10. lesbe rakott katonákkal edgyütt el-fogván Szebenbe küldötték. (**) — Ujj és Ó-Orsovának meg-vétele környül-állásait edgy *Méhádjából* a' m. h. 13-dikán költ tudositás következendő modon írja-le: Midőn a' múlt hónapnak 9 dikén Gen. *Papilla* és *Pallavitzi*nyi *Hibel* Obester Urral, edgy Divisio Illiriai Oláh-

Oláh-katonasággal és 1000 kemény-lövő Jágerekkel reggeli 8 ora tályban O-Orfovához közelittenének, edgy őrizeten álló Török ugyan mérges tekinteteket vete reájok; és jelt ada, hogy a' miéinkre tüzet adjanak; de ezt edgy a' Jágerek között tzielba vévén, fegyverét el-veté, és el-fzalada. Midön a' helység be érkezének, edgy Görög kereskedő által meg-tudá a' Vezér, hogy az Helységnek Kapitánya edgy Kávé-házban volna; azért minden Sergével ezen Kávé-ház előtt meg-álván, hól a' Török Kapitány 20-ad magával tsendesen okádja valá a' fustet; Generál *Papilla* 2 Piftollyait készen a' két kezében tartván, Generál *Pallavitziny* kardot ránta, közelebb méne a' Kávé-házhoz és Illyriai nyelven bé-kiált a' Törököknek, hogy jöjjenek-ki. Midön ezt a' Törökök meg-hallák és az ablakon ki-tekintve a' fok fegyveres népet szemlélek kinek kinek ki-esett a' pipa szájából, és edgy sem akarja vala ki-ütni az orrát; de midön másodszor-is mérgesen hívna-ki őket, az ajtóhoz jövének, hól Gen. *Papilla* így szólla hozzájuk: En F. Ts. és Királlyi *Bafsa* vagyok (Generál) és az én Monárkhámnak parantsolatjára O-Orfovát el-foglaltam, ti a' ti házaitokban minden fér-tődés nélkül meg-maradhattok és hivatalatok-szerént való munkáitokat folytathattjátok, ha ugy kívánjátok; ha pedig e' nem tettzik, minden fel-kelhető jóvaitokkal és tseléditekkel szabadon ki-költözhettek; ha pedig ellent akartok állani és tsak edgy Ts. és K. Katonára fegyvert fogtok; így feleségestől edgyütt mingyárt le-vagdaltattok. Ezen a' Törökök égre mereztett szemekkel meg-üték a' mellyeket, meg-köszönék a' Vezér kegyelmességét, és kérék, hogy engedne nékiek szabad ki-költözést. Ezt a'

Ge-

Generál nékik leg-ottan , mihelyt minden fegyvereket elé hordák és által-adák , meg-engedvén , könnyölgének a' Vezérnek , hogy tsak a' késeket hagy-ná-meg ; ezt-is a' Fő Vezér Ur meg-hagyván nállok , *Henseler* Kapitány vigyázatja alatt , mint edgy 8 Familiák , többnyire mind kereskedők , mindenestől hajóra rakodának. Meg-illetődésre méltó szemlélés vala , midőn Kapitány *Henseler* maga az *Mustafa* Kapitányt tsak nem a' vállain vivé a' hajoba , és 3 öreg Török - afzszonyokat karjoknál-fogva. Minden Török meg-kivánnya vala háládatosságnak jeléül a' Kapitánynak kezét szorittani , és késekkel 's egyéb ajándékokkal kínálják vala , mellyeket a' nagy szivü Kapitány köszönet mellett meg-vete. Edgy néhány Törököt ott tartoztatának ; mivel némely el-szaladtak edgy Keresztény inast el-vittének vala magokkal , mig nem azt vissz-a-adják. O-Orsovában sok mézet , lisztet , Riskását és egyéb életre való dolgokat hagyának a' Törökök. Ezen Helységnek oltalmazására Obestl. G. *Nugent* Ur marada és *Henseler* Kapitány edgy Kompania Oláh és 1000 Jágerekkel. Ujj-Orsovát-is Generál *Papilla* foglalta-el azon kívül , hogy a' Törökök ellent-álhat-tanak vólna. Ezen két Orsovából a' Törökségnek nagyobb része Belgrádba szaladott ; kiknek noha az ellenség meg-kegyelmezett , mégis a' háborunak veszedelemes tüzét el-nem kerülheték ; mert a' Belgrádi Jantsárok meg-tudván ; hogy a' magok lakó-helyeket minden ellent-állás-nélkül adták-fel , tüzet adának nékiek rész-szerént , rész-szerént mind-egyiket le-vagdalák. — A' *Rátsai* Komendáns , a' Gróf *Gyulai Sámuel* Sergének Obestlájdinántja *Pongrátz* Ur 10-dik Fébr. parantsolatott veve , hogy a' Török őrizetbéli Katonáknak hajóit , melyek *Rátsától*

mint

mint edgy 1000 lépésnyire valának szedgye-el; a' honnan *Pongrátz* Ur leg-ottan edgy 6 fontos gollyo-bisú agyut a' partra szegeztetvén 17-szer edgy-más után tüzet adata és az-alatt edgy *Hadnagyot* 56 emberrel a' vizen-túl helyheztetvén, a' *Törökökre*, kik mint edgy 70-nen valának tüzeltetni kezdé. Erre a' *Törökök* minek-utánna minden ellent-állás-nélkül el-szaladtnak vólna, amazok az őrző kalli-bákat fel-gyujták, 9 hajókat el-vevének. 11-dikben 2 gyümöltsel meg-terheltezt hajókat, mellyek *Drinából* jönnek vala, *Rátsánál* megint el-fogának, és a' gyümölts a' katonaság között fel-osztaték. — A' többi között edgy ollyon *Török* hajót-is fogtának-el a' mi *Vitézeink*, mely tsupa fogoly lántzokkal vala meg-terhelve; melyből meg-tettzik, hogy a' *Törökök* már előre fok *Rabokra* tsináltak vala *Kontót*. — A' *Belgrádiak* 2 ágyukat szegeztenek a' *Száva* partyára, hogy ott a' hid-tsinálást meg-akadályoztassák, és 60 *Jantsárok* vagynak mellette; de ezt az innen lévő ugy nevezett *Tólvaj-fereg* tsak neveti, és igéri, hogy nem fokáig fog ott űlni. — 17-dikben mint edgy 600 foból álló *Sereggel* erő-fittetett meg *Belgrád*; kik között 40-venen *Lovasok* valának. — Minthogy *Péterváradon* szük a' szállás, a' *Generál Komandó Eszekre* ment által. — Hogy a' *Trafniki Bafa* hivataljából le-tétett légyen miadenek igaznak irják; sőt némely ujjabb tudositások-szerént, edgy néhány fő *Törökökkel* edgyütt el-szaladván, ugy gondoltatik, hogy fő igazgató *Vezér Devins* Urnál kért szállást magának és ott vagyon. Az öreg jó szivü *Deli-Achmet* a' *Belgrádi Bafa-is* őszve-hivatta *Belgrádban* a' főbb *Törököket* és eleik-be adta, hogy nekik a' jelen-való időben fokkal jobb vólna az ott lévő *Keresztényekkel* embersége-

fen bánni, hogy ezek-is jövendőben velek emberséget vizontogalhasanak. A' Keresztényeket hasonló-képpen öszve-hivatta; azoknak el-szedett fegyvereiket vissza adatta, és intette őket, hogy ők-is a' Vár oltalmában minden ki-telhető segittséggel legyenek. Némellyek úgy vélekednek, hogy ez a' jó-szívű Ur a' kétfejű Sasnak nem gyűlölője. — Belgrád még eddig semmi próba tüzet nem szenvedett, de itt olly szél fú, hogy ebben az hónapban 60 ezer fegyveresek fognának edgy jó estvét mondani addig, míg ebben a' hónapban a' Török nagy Tábor öszve-gyűlne, és a' Serviába rendelt 100 ezer és Bosniába jövendő 60 ezer Törökök meg-nem érkeznének. Nékünk Novemberben és DéceMBERben 3 igen bölts és okos hadi Tisztjeink jártanak Belgrádban; edgyik mint marhával kereskedő, a' másik mint hajos mester, a' 3-dik mint ennek szolgája; kik Belgrádnak belső 's külső állapotját úgy ki-tanúlták, tsak a' mint kellett; éppen tsak az-ólta hányt mináknak nints bizonyos helyek. A' Széleken lévő Katonaság, u. m. a' Horvátok s. t. olly ditséretesen viselték magokat, hogy ezek tsak nem örök emlékezetet érdemeinek, mindenek ezt beszélik Bétsben.

Varsóvból ezen hónapnak 7-dikén költ tudósítások illyen történetet foglalnak magokban: „ Mint edgy 4 száz Tzigányokból és Oláhokból álló Tolvajoknak Serege, éjtszakának idején a' *Báltánál* lévő Vám-házra ütvén, a' pénz-gondviselőjét 2 vámos szolgákkal edgyütt meg-ölték, és 39 ezer forintot a' *Cassából* el-vittének. Edgy 3-dik szolgálta, a' ki a' lármára fel-ebredvén el-szaladott vala, hirt adott a' Lengyel-Vezér *Bélák* Urnak, ki 300 könnyű lovasokat botsátyán ezeknek üldözésekre, 12 mért-földel

földel a' Török széleken belől a' tolvajokat utól érték; 200-at közülök, ámbár keményen oltalmazták is magokat, el-fogtak; az el-lopott pénzt töllek elvették; sőt ezen fellyül még 60 ezer forintot, mellyet az ő tolvaji Cassájokban találtak; mellyekkel, közülök-is edgy néhányon el-esvén visszafizartának. — A' Hertzeg *Repin* Vezérsége alatt véghetetlen hadi-erő gyült-öszve *Kerson*ban, és minden órán kotzagtatni fognak *Otsakov*-vára kapui. *Kinburn*-is nagy erő és őrizet között vagyon. Azt a' kemény hadi-készületet, mellyet most *Muszka*-ország és *Austria* télzen, nem lehet le-írni; a' honnan hirtelen békefséget nem reménylenek a' Politikusok, 's annál-is inkább, mivel a' *Muszka* *Udvar*, némely levelek-szerént következő punktumok alatt kívánnya a' Békefséget: „ 1.) hogy a' *Porta* *Krimián*nak visszafizartásától örökösön megszünnyen, 2.) hogy *Otsakov*at a' *Noga* *Tatár*-országgal edgyütt által-adja, 3.) nem-külömben *Bendert* egész *Bessarábiával* által-engedje. 4.) A' hadakozó hajókat is a' *Dárdanellákon* keresztül vitorlázni meg-engedje. 5.) A' *Nagy*-*Vezérnek*, mint ezen mostani háboru' indittojának fejét a' *Divány* *Pécer*-várába küldje, 6.) a' *Muszka* *Követ* a' *Bulkakov* *Uron* tett erőszakért 3 milliom *Piástert* fizessen. — Hát a' *Felséges* *Tsászár*, kinek már még a' tsatázások el-kezdése előtt 30 milliomokba kerültek a' hadi-készületek, ingyen békéllene-meg? ezt senki sem gondolhattya; a' *Török* pedig valamig győzheti vakmerő. —

Tudósítás. A' kiknek ezen esztendőben *Ujságjok* járt, és még eddig a' pénzt fel-nem küldötték; azok ketts g-kivül nem fognak meg-neheztelni, ha ezen hónapnak 25-dikén túl új-ágot nem vesznek; mert 30-dikban az *Ujság*-ironak kellenék ezekert ki-fizetni az *Expedizio* pénzt, midőn számot vet az *Eráriummal*; azért addig még küldhetik a' kia küldeni akarják.